

Sygn. akt **III Ca 1668/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2018 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Marcin Rak (spr.)

Sędziowie: SO Teresa Kołeczko - Waclawik

SO Anna Hajda

Protokolant: Aldona Kocięcka

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2018 roku w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa **Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. jako następcy prawnego Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej im. M. K. (1) w O.**

przeciwko **G. K. i A. K.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego **G. K.**

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z 18 lipca 2016 roku, sygn. akt I C 1258/12

1. **rozpoznając sprawę z urzędu na podstawie art. 378§2 k.p.c. także na rzecz pozwanej A. K. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 ten sposób, że zasądza od pozwanych G. K. i A. K. solidarnie na rzecz powoda Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. 24.848,05 zł (dwadzieścia cztery tysiące osiemset czterdzieści osiem złotych i pięć groszy) z odsetkami od 1 lutego 2012 roku do 31 grudnia 2015 roku umownymi za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego i od dnia 1 stycznia 2016 roku odsetkami w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie, nie większej niż czterokrotność stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, a w pozostałej części w stosunku do pozwanej A. K. powództwo oddala natomiast w stosunku do pozwanego G. K. uchyla zaskarżone rozstrzygnięcie i postępowanie umarza;**
2. **oddala apelację w pozostałej części;**
3. **zasądza od pozwanych G. K. i A. K. solidarnie na rzecz powoda 1.485 zł (tysiąc czterysta osiemdziesiąt pięć złotych) z tytułu zwrotu kosztów postępowania odwoławczego;**

4. nakazuje pobrać od powoda Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach 173 zł (sto siedemdziesiąt trzy złote) z tytułu części nieuiszczonych kosztów sądowych.

SSO Anna Hajda SSO Marcin Rak SSO Teresa Kołeczko - Waclawik

Sygn. akt **III Ca 1668/17**

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym dnia 12 grudnia 2011 r. Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa im. M. K. w O. domagała się zasądzenia od pozwanych solidarnie G. K. i A. K. 29.043,10 złotych wraz z umownymi odsetkami w wysokości 24% rocznie od 12 grudnia 2011 roku oraz kosztami procesu. Dochodzona pozwem należność stanowiła nieuregulowane przez pozwanego zobowiązanie z umowy pożyczki, za które poręczyła pozwana.

Nakazem zapłaty wydanym w elektronicznym postępowaniu upominawczym Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie uwzględnił żądanie pozwu w całości.

Od tego orzeczenia pozwani wnieśli sprzeciw na skutek którego sprawę przekazano do Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach jako sądu właściwości ogólnej pozwanych. Pozwani odnosząc się do żądania pozwu wnieśli o jego oddalenie podnosząc zarzut braku wymagalności roszczenia i braku legitymacji biernej. Wywodzili, że uzyskali zgodę powódki na spłaty rat pożyczki w późniejszym terminie oraz, że ich zadłużenie zostało przejęte przez inny podmiot, który powinien być pozwanym w sprawie. Zarzucali też, że powódka wadliwie wyliczyła dochodzoną pozwem kwotę.

Wyrokiem z 18 lipca 2014 roku Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach:

1. zasądził od pozwanych na rzecz powódki solidarnie 29.043,10 zł z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od 12 grudnia 2011 roku do dnia zapłaty;
2. w pozostałej części powództwo oddalił;
3. zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powódki 370,55 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu.

Wyrok ten zapadł po ustaleniu, że 28 kwietnia 2009 r. pomiędzy powódką Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo – Kredytową im. M. K. w O. a pozwanym G. K. została zawarta umowa pożyczki nr (...) (nieprawidłowo nazwana umową kredytu), na podstawie której powódka pożyczyła pozwanemu 45.000 zł. Pozwany zobowiązał się do spłaty pożyczki do dnia 15 marca 2014 r., w ratach, zgodnie ze stanowiącym integralną część umowy harmonogramem spłaty, na warunkach określonych w zawartej umowie oraz w regulaminie udzielania kredytów i pożyczek. Pożyczka oprocentowana była według zmiennej stopy procentowej ustalonej przez zarząd (...), wynoszącej w dniu zawarcia umowy 20,90% w skali roku. Zgodnie z umową, w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki należność z tytułu jej udzielenia stawała się w dniu następnym należnością przeterminowaną. Od niespłaconego w całości lub w części kapitału pobierane miały być odsetki według zmiennej stopy procentowej nie wyższej od czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. W przypadku uchybienia przez pożyczkobiorcę postanowieniom dotyczącym zasad i terminu spłaty pożyczki, pożyczkobiorca zobowiązany był do uiszczenia na rzecz powódki opłat określonych w umowie z tytułu takich czynności jak: zawiadomienia, wezwania do zapłaty, wypowiedzenia umowy oraz czynności windykacyjne. Powódka zastrzegła sobie prawo do wypowiedzenia zawartej umowy pożyczki z 30-dniowym terminem wypowiedzenia i postawienia całej pożyczki wraz z odsetkami w stan natychmiastowej wymagalności w przypadku stwierdzenia, że warunki umowy nie zostały dotrzymane, a także, gdy pożyczkobiorca nie zapłacił w terminie określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy listem poleconym do zapłaty zaległych rat w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy.

Sąd Rejonowy ustalił nadto, że w związku z zawarciem przez pozwanego opisanej wyżej umowy pożyczki, pozwana A. K. złożyła dnia 28 kwietnia 2009 r. pisemne oświadczenie, w którym zobowiązała się do zapłaty pożyczki lub jej należnej części, powiększonej o należne odsetki, opłaty, prowizje i inne koszty przysługujące powódce w związku z wykonywaniem umowy, na wypadek gdyby pożyczkobiorca nie wykonał swojego zobowiązania.

Jak też wynika z ustaleń Sądu Rejonowego, w związku z opóźnieniem w spłacie pełnych rat pożyczki za dwa okresy płatności, dnia 16 września 2011 r. powódka wezwała pozwanego do dobrowolnej zapłaty należności pod rygorem wypowiedzenia umowy, powiadamiając jednocześnie o podjętych czynnościach pozwana jako poręczyciela. Wobec bezskuteczności przedmiotowego wezwania, a tym samym niedotrzymania przez pozwanego warunków spłaty pożyczki, w dniu 30 września 2011 r. powódka wypowiedziała łączącą strony umowę, z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia. Jednocześnie wezwała pozwanego do uregulowania należności z tytułu udzielonej pożyczki w terminie 4 dni od upływu 30-dniowego okresu wypowiedzenia, pod rygorem skierowania sprawy na drogę sądową; wezwanie to pozostało jednak bezskuteczne.

Sąd Rejonowy pominął wnioskowany przez pozwanego dowód z opinii biegłego z zakresu rachunkowości i księgowości albowiem pomimo prawidłowego wezwania nie uiszcili oni zaliczki na poczet czynności w tym zakresie.

Uwzględniając te okoliczności Sąd Rejonowy zważył, że wbrew literalnemu brzmieniu umowy, strony łączyła umowa pożyczki o jakiej mowa w art. 720§1 k.c., a nie kredytu, ten ostatni może być bowiem udzielony jedynie przez bank.

Dalej wywiódł, że pozwani nie negowali faktu podpisania umowy pożyczki z powódką oraz jej poręczenia, podobnie jak okoliczności niewywiązania się z przedmiotowej umowy, skutkujących jej wypowiedzeniem. Sąd Rejonowy nie dopatrzył się też w przedmiotowej umowie niedozwolonych klauzul, skutkujących jej nieważnością.

Według Sądu Rejonowego zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwalał na uznanie, że pozwani nie regulowali należności wynikających z zawartej umowy w umówionych terminach. Nie znalazł też Sąd Rejonowy podstaw do uznania aby dokonywane przez pozwanego wpłaty na rzecz powódki były nieprawidłowo w księgowane. Analizując treść zestawienia operacji na rachunku pożyczkobiorcy Sąd Rejonowy nie dopatrzył się w tym względzie żadnych nieprawidłowości. Wskazał przy tym, że sami pozwani nie udowodnili swojego stanowiska w przedmiotowym zakresie, poprzestając na formułowaniu ogólnych zarzutów.

Jako nieuzasadniony ocenił zarzut braku legitymacji biernej pozwanego, skoro byli oni stroną stosunku prawnego zawartego z powódką. Sąd Rejonowy wywiódł tu, że pozwani nie wykazali – stosownie do art. 6 k.c. – aby powódka zgodziła się na zmianę terminów spłaty poszczególnych rat pożyczki, jak również na przejęcie długu przez osobę trzecią.

Z wywodów Sądu Rejonowego wynikało, że wobec skutecznego wypowiedzenia umowy pożyczki, powódka była uprawniona do postawienia całości zadłużenia w stan wymagalności i naliczania odsetek karnych od całego niespłaconego kapitału pożyczki. Wysokość dochodzonego roszczenia znajdowała poparcie w przedstawionym przez powódkę szczegółowym rozliczeniu wpłat.

Podstawę odpowiedzialności pozwanej poręczycielki Sąd Rejonowy osadził w regulacji art. 876 k.c. i wskazał, że składając oświadczenie z dnia 28 kwietnia 2009 r. przyjęła ona na siebie odpowiedzialność za spełnienie świadczenia polegającego na zwrocie pożyczki powiększonej o należne odsetki oraz koszty w zakresie odpowiadającym odpowiedzialności pozwanego określonego w łączącej strony umowie.

Uwzględniając te wywody Sąd Rejonowy uwzględnił żądanie główne pozwu.

O odsetkach orzekł z powołaniem na art. 481§1 i §2 k.c. mając na względzie, że zgodnie z treścią łączącej strony umowy, za opóźnienie w spłacie pożyczki pożyczkodawcy należały się odsetki umowne nie przewyższające czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. Tym samym żądanie zasądzenia odsetek w

teżże wysokości od dnia wniesienia pozwu uznał za uzasadnione, oddalając żądanie zasądzenia odsetek w wysokości 24% jako przewyższające odsetki maksymalne obowiązujące w dacie orzekania.

O kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację pozwanej od tego wyroku została prawomocnie odrzucona.

W skutecznie wniesionej apelacji pozwanego wniósł on o uchylenie wyroku i odrzucenie pozwu, względnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy.

Zarzucił, naruszenie art. 379 pkt 5 k.p.c. poprzez:

- pominięcie przez Sąd Rejonowy, że pełnomocnik reprezentujący powódkę na etapie elektronicznego postępowania upominawczego nie wykazał należyte swojego umocowania, a to nie wykazał pozostawania w stosunku pracy,

- pominięcie przez Sąd Rejonowy dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości i księgowości na okoliczność prawidłowości zaliczenia dwóch ostatnich wpłat po rozwiązaniu umowy na poczet należności nie związanych z należnością główną i wyliczenia rzeczywistej kwoty niespłaconego kapitału, w sytuacji gdy Sąd Rejonowy najpierw oddalił wniosek o zwolnienie od kosztów motywując to brakiem konieczności ponoszenia kosztów przez pozwaną, by następnie wezwać ich o uiszczenie zaliczki na czynności biegłego, której pozwani nie byli w stanie uiścić, co uniemożliwiło im obronę w procesie.

Po wniesieniu apelacji do procesu przystąpił się Bank (...) S.A. w W. wskazując, że wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki dotychczasowego powoda. W odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Jak wynika ze złożonego do akt przez Bank (...) S.A. w W. odpisu decyzji Komisji Nadzoru Finansowego z 5 maja 2014 roku (k. 188 – 189), podmiot ten przejął jako bank przejmujący z dniem 22 grudnia 2014 roku Spółdzielczą (...) w O.. Przejęcie miało charakter sukcesji uniwersalnej, co oznaczało, że obejmowało całość praw i obowiązków przejmowanej kasy (art. 74i ust 2 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – rozliczeniowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1450 ze zm.). Sukcesja tego rodzaju obejmowała ze swej istoty również następstwo procesowe, co wyłączało konieczność stosowania art. 192 pkt 3 k.p.c. (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 8 grudnia 2016 roku, III CZP 85/16, OSNC 2017/9/97).

Oznaczało to, że na etapie postępowania odwoławczego Bank (...) S.A. w W. wstąpił z mocy prawa do procesu w miejsce pierwotnego powoda.

Przechodząc do oceny zarzutów apelacji wskazać trzeba, że skarżący zarzucił Sądowi Rejonowemu naruszenie art. 379 pkt 2 i 379 pkt 5 k.p.c. Wskazać zatem trzeba, że Sąd Rejonowy nie mógł naruszyć tych regulacji skoro są one skierowane do sądu II instancji rozpoznającego apelację. Formułując ten zarzut pozwany zdawał się sugerować, że postępowanie przez Sąd Rejonowy dotknięte było nieważnością ze względu na nienależyte umocowanie pełnomocnika powoda oraz pozbawienie możliwości obrony praw pozwaną.

W tym pierwszym aspekcie fakt nienależytego umocowania pełnomocnika wynikać miał z niewykazania, że składająca pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym K. M. pozostawała w stosunku pracy z powódką. Istotne jednak jest, że jej działanie w sprawie ograniczone było jedynie do etapu elektronicznego postępowania upominawczego. Po przekazaniu sprawy sądowi właściwości ogólnej osoby umocowane do działania w imieniu powoda (członkowie zarządu) złożyli natomiast do akt odpis pozwu przez siebie podpisany, co oznaczało, że nie zachodziły przeszkody do nadania sprawie dalszego prawidłowego biegu. Nadto członkowie zarządu powoda potwierdzili w treści pełnomocnictwa, że K. M. jest pracownikiem powoda i była umocowana do działania w sprawie w charakterze pełnomocnika w elektronicznym postępowaniu upominawczym. W ocenie Sądu Okręgowego wykazanie faktu pozostawania w stosunku zatrudnienia przez osobę prawną może być przy tym nastąpić przez oświadczenie

organu tej osoby uprawnionego do zatrudniania pracowników (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 października 2012 r., III AUz 245/12, LEX nr 1300874). Skoro zatem oświadczenie o zatrudnieniu zawarte było w pełnomocnictwie udzielonym przez członków zarządu powoda, to fakt pozostawiania pełnomocnika w stosunku zatrudnienia nie wzbudzał wątpliwości.

Nie zachodziły zatem podstawy do uznania aby zachodziła nieważność postępowania z tej podawanej w apelacji przyczyny. Powód nie kwestionował też na etapie postępowania odwoławczego aby uchybienia proceduralne Sądu Rejonowego w postępowaniu pierwszoinstancyjnym wpływały na możliwość dochodzenia praw powoda w procesie.

Co się z kolei tyczy zarzutu naruszenia art. 379 pkt 5 k.p.c. polegającego na zaniechaniu przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, to istotnie wątpliwość wzbudzać mogła prawidłowość procedowania Sądu Rejonowego. Wszak tenże Sąd najpierw zobowiązał pozwanych do sprecyzowania tezy dowodowej dla biegłego. Gdy pozwani sprecyzowali tezę dowodową i złożyli wniosek o zwolnienie ich od kosztów sądowych, referendarz oddalił ich wniosek argumentując (wbrew stanowi sprawy, z którego wynikała możliwość przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego), że pozwanych nie obciążają żadne koszty i nie sposób przewidzieć aby miały ich obciążać. Następnie Sąd Rejonowy wezwał pozwanych o zaliczkę, której pozwani nie uiszcili i dowód z opinii biegłego pominał.

Opisywana nieprawidłowość w procedowaniu nie mogła być jednak zakwalifikowana jako skutkująca jego nieważnością. W orzecznictwie jednolicie przyjmuje się, że nieważność postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. zachodzi wówczas, gdy strona procesu, wbrew swej woli, zostaje faktycznie pozbawiona możliwości działania. Przytoczona podstawa nieważności postępowania jest spełniona, jeżeli z powodu wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej, będących skutkiem naruszenia konkretnych przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, których nie można było usunąć przed wydaniem orzeczenia w danej instancji, strona nie mogła - wbrew swej woli - brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części (por. Wyrok Sądu Najwyższego z 8 grudnia 2016 roku, II PK 260/15 i powołane tam orzecznictwo).

Sytuacja taka nie zachodziła w rozpoznawanej sprawie skoro pozwani mogli czynnie uczestniczyć w procesie do chwili wydania wyroku.

Wskazaną nieprawidłowość kwalifikować należało raczej jako ewentualne naruszenie art. 278 k.p.c. w zw. z art. 217 k.p.c. lub art. 232 zd. 2 k.p.c., to jest niezasadną odmowę dopuszczenia dowodu z opinii biegłego na wniosek pozwanych względnie z urzędu.

Zważywszy na powyższe, jak i to, że pozwani domagali się przed Sądem Rejonowym dopuszczenia dowodu z opinii biegłego jedynie w zakresie prawidłowości księgowania dwóch ostatnich wpłat po rozwiązaniu umowy, Sąd Okręgowy zadecydował o uzupełnieniu materiału sprawy w postępowaniu odwoławczym, a to na zasadzie art. 382 k.p.c. W tym celu zobowiązał powoda do przedłożenia historii zobowiązania dochodzonego pozwem z uwzględnieniem dokonanych przez pozwanych wpłat, wyjaśnienia sposobu ich zaliczenia, w tym co wpłat dokonanych po wypowiedzeniu umowy pożyczki. Sąd Okręgowy miał też na względzie, że rozliczenie zobowiązania złożone w postępowaniu pierwszoinstancyjnym (k36-55) sporządzone zostało w sposób niezrozumiały, a przez to uniemożliwiający jego weryfikację.

W odpowiedzi na zobowiązanie powód Bank (...) S.A. w W. złożył do akt aktualne zestawienie obejmujące pełną historię umowy pożyczki, w tym wysokość spłat, sposób ich księgowania, a także wysokość i rodzaj dodatkowych obciążeń związanych z obsługą umowy (k. 363-366). Zestawienie to jasno wskazywało źródła zobowiązania pozwanych. Wynikało z niego, że na dzień 8 grudnia 2011 roku wynosiło ono 29.043,10 zł z czego 28.141,05 zł to kapitał, 734,39 odsetki kapitałowe, 107,66 zł podwyższone odsetki za opóźnienie oraz 60 zł nieuregulowane koszty obsługi pożyczki (wezwań do zapłaty). Po złożeniu pozwu pozwani wpłacili łącznie 5.100 złotych w pięciu ratach, które zaliczone zostały najpierw na należności uboczne a następnie na kapitał. W wyniku tego zaliczenia, po zaprzestaniu przez pozwanych regulowania zobowiązań, dług względem powoda wynosił 24.848,05 zł, co obejmowało także odsetki skapitalizowane do 31 stycznia 2012 roku (k. 366).

Pozwany, któremu Sąd Okręgowy doręczył odpis tego rozliczenia, nie odniósł się do jego treści.

Wobec tego Sąd Okręgowy uznał w trybie art. 230 k.p.c., że na etapie postępowania odwoławczego wysokości nieuregulowanego zobowiązania ostatecznie nie była sporna.

Sąd Okręgowy podzielił też niekwestionowane ostatecznie w postępowaniu odwoławczym ustalenia Sądu Rejonowego, co do daty zawarcia umowy pożyczki, jej warunków, a także faktu jej niewykonywania przez pozwanego skutkującego wypowiedzeniem umowy, zawiadomieniem poręczyciela i wezwaniem do zapłaty całości wymagalnego długu.

Mając na względzie te ustalenia faktyczne, zmodyfikowane w zakresie wpłat dokonanych przez pozwanych po wytoczeniu powództwa oraz okoliczność, że pełnomocnik powoda Banku (...) S.A. w W., na rozprawie odwoławczej w dniu 24 kwietnia 2018 roku cofnął przy pozew ze zrzeczeniem się roszczenia w zakresie dotyczącym należności uiszczonych przez pozwanych po wniesieniu powództwa, Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie pozwu było usprawiedliwione co do zasady niekwestionowanej zresztą w apelacji.

W tym aspekcie podzielić należało ocenę Sądu Rejonowego, że pierwotną powódkę (...) im. (...) w O. i pozwanego łączyła umowa pożyczki o jakiej mowa w art. 720§1 k.c. łączyła umowa pożyczki, której poręczycielem, zgodnie z art. 876 k.c. była pozwana. Nie budziło też wątpliwości, że wobec zaległości w spłacie zobowiązania pożyczkodawczyni wypowiedziała umowę na zasadach wynikających z §20 ust 2 w zw. z §26 regulaminu stanowiącego integralną część umowy. Skutkowało to postawieniem całości pozostalej do zapłaty należności w stan natychmiastowej wymagalności zgodnie z §27 regulaminu. Należność ta stała się przy tym należnością przeterminowaną, od której pożyczkodawca uprawniony był do pobierania podwyższonych odsetek zgodnie z punktem 21 umowy kredytu, to jest od dnia opóźnienia od kapitału, a od dnia wytoczenia powództwa od całości zadłużenia. Pożyczkobiorca uprawniony był też do naliczania dodatkowych opłat za obsługę zadłużenia określonych w punkcie 21 umowy pożyczki. Sposób księgowania wpłat określał przy tym §28 regulaminu, uprawniającego do ich zaliczania w pierwszej kolejności na określone tam należności uboczne, a ostatecznie na kapitał.

Obliczone na dzień wyrokowania przez Sąd Okręgowy, zgodnie z tymi wymogami i ostatecznie niekwestionowane zobowiązanie pozwanego z tytułu niewykonania umowy pożyczki wynosiło 24.848,05 zł, która to kwota obejmowała także odsetki skapitalizowane na dzień 31 stycznia 2012 roku.

Taką więc należność pozwany zobowiązany był ostatecznie uiszczyć na rzecz powoda Banku (...) S.A. w W., który z mocy powołanych już przepisów wstąpił w toku procesu w ogół praw i obowiązków (...) im. (...) w O..

Powód Bank (...) S.A. w W. – jak wynikało ze złożonego do akt rozliczenia - dokonał zaliczenia wpłat pozwanych na poczet odsetek i zobowiązań ubocznych do dnia 31 stycznia 2012 roku. Oznaczało to, że od dochodzonej ostatecznie od pozwanego należności głównej w wysokości 24.848,05 zł, uprawniony był on do naliczenia odsetek za okres od 1 lutego 2012 roku, zgodnie z art. 481 k.c.

Rozstrzygając o dalszych odsetkach od tej należności Sąd Okręgowy miał na względzie, że od tej należności powód uprawniony był do naliczania odsetek za opóźnienie w podwyższonej wysokości równej czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP (wynoszącej na datę zawarcia umowy 21%, tj. $4 * 5,25\%$), co wynikało z pkt 20 umowy pożyczki. Zobowiązanie pozwanego w tym zakresie pozostawało zobowiązaniem przeterminowanym, co do którego pozostawał on w opóźnieniu z zapłatą. Zatem omawiane zastrzeżenie umowne uznać więc należało za równoznaczne z określeniem odsetek za opóźnienie w trybie art. 481§2 k.c. w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia umowy pożyczki.

Sąd Rejonowy prawomocnie przesądził zresztą w niezaskarżonym w tej części przez stronę powodową wyroku, że były jej należne dalsze odsetki w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP. Uprawnienie to miało swoje źródło w pkt 20 umowy i art. 481§2 k.c. w zw. z art. 359§2¹ k.c. w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2015 roku.

Z kolei za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku powód na podstawie art. 481§2¹ k.c. w zw. z art. 482 k.c. uprawniony był do naliczania odsetek maksymalnych za opóźnienie wynoszących dwukrotność odsetek ustawowych

za opóźnienie obliczanych jako suma stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Ze względu na treść 20 umowy pożyczki zawartej z pierwotnym wierzycielem, odwołującej się w sposób dorozumiany do odsetek maksymalnych w dacie zawarcia umowy, odsetki te nie mogły być jednak wyższe niż czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP.

Rozgraniczenie to miało swoją podstawę w zmianie regulacji kodeksu cywilnego dotyczącej odsetek ustawą z dnia 15 października 2015 roku o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1530), w szczególności art. 56 tej ustawy zmieniającej.

Z tych też względów Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w stosunku do skarżącego pozwanego na zasadzie art. 386§1 k.p.c. i zasądził od niego na rzecz powoda zobowiązanie w wysokości istniejącej na datę orzekania.

Pozwany cofnął pozew w pozostałym zakresie zrzekając się roszczenia, co nakazywało uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w tej części i umorzenie postępowania zgodnie z art. 386§3 k.p.c. w zw. z art. 203§1 k.p.c. i art. 355§1 k.p.c. Okoliczności sprawy nie wskazywały przy tym aby cofnięcie pozwu względem pozwanego było sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, sprzeczne z prawem, albo aby zmierzało do jego obejścia.

Nie zachodziły przy tym podstawy do ingerencji w orzeczenie o kosztach postępowania przed Sądem Rejonowym, skoro zaspokojenie wymagalnego roszczenia pozwu nastąpiło po jego wniesieniu do Sądu. Pozwany był zatem stroną przegrywającą, zobowiązana do poniesienia całości kosztów postępowania pierwszo instancyjnego zgodnie z art. 98 k.p.c.

Zważywszy na okoliczność, że pozwana, której apelacja została prawomocnie odrzucona, odpowiadała solidarnie z pozwanym, jako poręczycielka (art. 881 k.c.), Sąd Okręgowy działając na zasadzie art. 378§2 k.p.c. za zasadne uznał rozpoznanie sprawy z urzędu także na jej rzecz. Istotne było także, że dokonane na rozprawie odwoławczej przez pełnomocnika powoda cofnięcie pozwu nie mogło odnieść skutku względem tej pozwanej, skoro wyrok Sądu Rejonowego co do niej formalnie zyskał walor prawomocności i miał przez to charakter wiążący (art. 365 k.p.c.). Nie stanowiło to jednak przeszkody w dokonaniu korekty tegoż wyroku na zasadzie art. 378§2 k.p.c., co było tym bardziej uzasadnione, że zgodnie z art. 879§1 k.c. o zakresie zobowiązania poręczyciela rozstrzyga każdorazowy zakres zobowiązania dłużnika. Należało zatem wyeliminować sytuację, w której pozwana jako poręczycielka odpowiadałaby względem powoda – na podstawie nieskutecznie zaskarżonego przez nią wyroku – w szerszym zakresie niż pozwany dłużnik główny.

Z tych też względów Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie 1 sentencji.

W pozostałej części apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach stron w postępowaniu odwoławczym Sąd Okręgowy orzekł na zasadzie art. 100 k.p.c., przy uwzględnieniu, że powód utrzymał się ze swoim roszczeniem w 85% (domagał się bowiem 29.043,10 zł z czego otrzymał 24.848,05 zł). Wskazać bowiem trzeba, że powód nie ograniczając odpowiednio wcześniej powództwa doprowadził do wydania wyroku zasądzającego w części nienależne świadczenie.

Koszty postępowania odwoławczego wyniosły 2.100 zł, z czego po stronie pozwanych 300 zł z tytułu częściowej opłaty od apelacji, zaś po stronie powoda 1.800 zł z tytułu wynagrodzenia pełnomocnika w wysokości stawki minimalnej ustalonej na podstawie mającego zastosowanie w sprawie z uwagi na datę wniesienia apelacji §6 pkt 5 w zw. z §12 ust 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku poz. 490), przy uwzględnieniu, że w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji powoda nie reprezentował ten sam pełnomocnik.

Łączne koszty procesu obciążały pozwanych w 85% tj. do kwoty 1.785 zł. Zatem na rzecz powoda należało zasądzić od nich 1.485 zł (1.785 zł jako koszty obciążające minus 300 zł jako koszty poniesione).

Odpowiednią część nieuiszczonej opłaty od apelacji (tj. 15% z 1.153 zł), od uiszczenia której pozwany była zwolniony, Sąd Okręgowy pobrał od powoda na podstawie art. 113 ust 1 ustawy z 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 623) w zw. z art. 100 k.p.c.

SSO Anna Hajda SSO Marcin Rak SSO Teresa Kołeczko – Waławik